

AUSTRIJOS IMPERIJA, 1853 m.

Pratarė

1853-ieji, Habsburgų imperija užima didumą Europos, ji driekiasi nuo Rusijos sienos rytuose iki Italijos vakaruose, nuo šiaurinės Vokietijos iki Balkanų pietuose.

Imperatorius Pranciškus Juozapas, vienas galingiausių pasaulio monarchų, valdo per trisdešimt penkis milijonus sielų: katalikų, protestantų, žydų ir musulmonų. Jo pavaldiniai – austrai, vengrai, vokiečiai, čekai, kroatai, italai, romai ir kitų tautybių žmonės.

Austrija – tikra daugiatautė imperija, daugiakalbis skiautynys, vienijamas ne tautybės, religijos, kalbos ar bendro prieraišumo jausmo. Šias skirtingas žemes, žmones, bendruomenes sieja viena – Pranciškus Juozapas. Dailus, jaunas, dvidešimties su trupučiu, kaštoniniais banguotais plaukais ir rimtų mėlynų akių Pranciškus Juozapas valdo Dievo valia, jis ne šiaip žmogus – jis palaimintasis ir išrinktasis.

Pranciškus Juozapas į valdžią ateina 1848 metais, kai per Europą ritasi revoliucijos, liberaliojo idealizmo ir nacionalistinio užsidegimo bangos, šluojančios karūnas. Niekur kitur revoliucinis judėjimas nesuliepsnojo taip aistringai, o paskui buvo sutriuškintas kaip Austrijos imperijoje. Nuslopinęs maištus Vengrijoje ir Italijoje, Pranciškus Juozapas iš silpno savo dėdės perima sostą. Tvirtą jo ranką pajunta ir Viena, ir visa karalystė.

Tačiau po kelerių viešpatavimo metų per Vieną žingsniuojantį imperatorių užpuola vengrų nacionalistas – smeigia peiliu jaunajam Pranciškui Juozapui į kaklą. Visa imperija susirūpinusi

meldžiasi už ligoninės lovoje gyjantį imperatorių. Habsburgams kaip niekada svarbu turėti įpėdinį.

Dailiam, žavingam ir, nepamirškime, klestinčios karalystės valdovui Pranciškui Juozapui jo nuotaka geidžiančių tapti jaunų damų nestinga.

Bet įtakingiausias Pranciškaus Juozapo patarėjas – ne koks kietasprandis generolas ar ūsuotas tarnautojas – dažniausiai Pranciškus Juozapas tariasi su savo motina. Juk kaip tik erchercogienė Sofija visą gyvenimą ruošė jį šiam vaidmeniui ir rado, kaip pasodinti sūnų į jam nepriklausantį sostą. Ji jau numatė nuotaką.

Motinos patartas Pranciškus Juozapas siunčia kvietimą į Bavariją, kur daili jauna jo pusseserė Elena ir išsigąsta, ir jaučiasi pamaloninta tokio pasiūlymo. Kai drauge su vyresniąja seserimi į kelionę sostinėn išsiruošia ir jaunėlė Elenos sesuo nenuorama penkiolikametė Sisi, niekas nenujaučia, kaip pasikeis jų – drauge ir viso pasaulio – gyvenimas...

Prologas

BUDAPEŠTAS, VENGRIJA

1867 M. LIEPOS 8 D.

– Imperatoriene, mes pasirengę.

Ji pasisuka, linkteli, mosteli ranka.

– Metas imtis savo vaidmens.

Ji kiša rankas į rankoves. Švelnus audinys, meistriškai pasiūtas ir išsiuvinėtas, priglunda prie kūno. Dievulėliau, ji taip ir neįprato prie šios sunkenybės. Regis, nepakeliama našta jos pavargusiam kūnui. Aplinkui it neramios bitės aplink motinėlą dūzgia nervingi liokajai, neužsičiaupdamos tarška damos.

– Papurenkit sijoną!

– Saugokit kraštą!

– Metas eiti!

– Negali būti – negi jau tikrai metas?

– Pasirengusi, imperatoriene Elžbieta?

Imperatoriškoji kirpėja stovi priešais, ji dviem pirštais laiko senovinę karūną, kurios briliantuose plazda žvakių liepsnelės. Trapi it voratinklių gijos. Ir vis dėlto tvirta – atlaikiusi šimtmečius, pergyvenusi karališkąsias galvas, kurias dabino. Dabar jau balzamuotas, pražilusias, praplikusias galvas.

– Pasirengusi.

Ji linkteli, palenkia galvą, kad diadema būtų uždėta ant kaštoninių jos garbanų – garbanų, šlovinamų kaip didžiausia karūnos brangenybė visoje Habsburgų kolekcijoje. Garbanų, sakoma, pavergusių imperatoriaus širdį.

Karūna uždėta, ji grakščiai žengia prie didelio veidrodžio ir jame nužvelgia save. Įspūdinga – net pati tai pripažįsta.

Briliantais nusagstyta balto ir sidabraspalvio brokato suknelė dailiai apgulusi jos liauną kūną. Balto atlaso apsiaustas nuo pečių klostėmis vilnija iki žemės. Bet labiau už karališkuosius apdarus ar senovinę diademą jiems maga išvysti jos veidą. Visi girdėję apie jos įkypas medaus spalvos akis. Apie dailius skruostikaulius. Lūpas, tas lūpas, apie kurias imperatorius yra pasakęs „gaivios kaip žemuogės“. Imperatorius. Širdis suvirpa krūtinėje. Dieve, kokia ji pavargusi. Ar užteks jėgų išverti šią dieną?

Į duris pabeldžiama, ir jos širdis vėl suspurda. Žvilgsnis šokteli prie masyvių ažuolinių durų. Kuris jų anapus? Imperatorius? Ar... jis? Nuo šios minties užkaista skruostai, ir ji save subara. Net ir po visko, ką teko patirti, vien nuo minties apie jį, vien nuo jo vardo paminėjimo rausta kaip šešiolikametė. Dėl savo vyro jos skruostai taip neliepsnoja.

Durys atsiveria vaitodamos it nerangus, iš miegų pažadintas kauštelėjęs naktinis sargas. Tą akimirką jos akys išvysta jį, o jis pamato ją. Nužvelgia. Iš jo išraiškos supranta, jog pavyko jį priblokšti – jis atrodo tarsi stabo ištiktas.

– Sisi, – teišspaudžia. Plačiai išskečia rankas, lyg norėtų čiupti į glėbį. Bet susitvardo, prisimena aplinkui bruzdančius patarnautojus.

– Jūsų Didenybe.

Atsikrenkščia.

– Jūs pasirengusi?

Ji įkvepia, trumpam susimąsto. Pasirengusi? Ne. Turbūt niekada nebuvo pasirengusi. Tai ir bėda, ar ne? Tačiau ji kilsteli smakrą, atlošia pečius.

– Pasirengusi, – linkteli. Žengia pirmyn. Suknelė lošia atgal – ši prašmatnybė per sunki jos išsekusiam kūnui. Bet ji atsідūsta ir žengia toliau.

Jau girdi juos pro sienas. Ne pavienius šūksnius ir valiavimus, o vientisą nenutrūkstamą gaudesį. Nuolatinį. Lyg bangų mūša – atkakly, nesiliaujanti.

Jis pasiūlo parankę, ir ji įsikimba, švelni oda spaudžiasi prie standžiai iškrakmolyto uniformos audinio. Durys atsiveria plačiau. Ji ima markstyti, jai maga kilstelėti pirštinetą ranką. Prisidengti,

pasislėpti nuo atvirų smalsių žvilgsnių... Nuo tiriančių, smelkiančių akių, tarsi būtų atiduota joms suryti. Užplūsta pažįstamas instinktyvus troškimas bėgti, sprukti. Bet ji susitvardo. Atlošia pečius.

Tada išgirsta.

– Sisi!

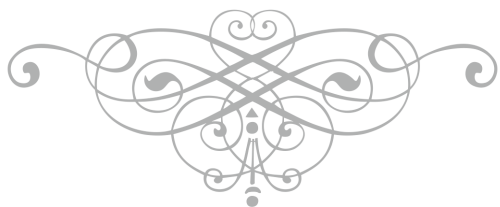
Įkvepia. Sukaupia drąsą ir pasigręžia į jį.

– Metas.

Iš tikrųjų. Pagaliau – metas.

Pirma dalis

Pirmas Skyrius

POSENHOFENO PILIS, BAVARIJA

1853 M. LIEPA

Sisi susigūžusi dirščiojo pro krūmus. Akys buvo budrios, kojos pasirengusios skuosti, širdis pumpavo kraują gyslomis tokiu stiprumu, kokį atlaiko tik medžiojamas grobis.

– Išlįskit, bailės!

Tik tada Sisi pamatė per pievą skriejančią figūrą – tamsų siluetą dantytos baltos pilies ir vaiskiai mėlyno dangaus fone – ir vėl pasislėpė. Brolis Karlas jos nepastebėjo, piktai timptelėjo pavadį, lyg norėtų žirgui priminti savo viršenybę, kurios jo sesuo taip begėdiškai nepaisė.

Sisi nenuleido nuo Karlo akių, kiaurai permatė jo mintis ir jautė vis didesnę panieką – tapydamas pavadį jis įsivaizdavo esąs raitas germanų karžygyss, pasirengęs joti prieš vengrus bei lenkus ir pelnyti šlovę mūšio lauke.

– Karlas Gailestingasis, Bavarijos kunigaikštis, reikalauja, kad pasitiktumėte savo viešpatį ir pasiduotumėte!

Aidas atsimušė miške, Karlo žodžiai pasiekė Sisi, nors akys jos taip ir nerado.

– Bučiuokite žiedą, ir aš būsiu jums maloningas – maloningesnis, nei esate nusipelnusios. Bet jei ir toliau bėgsite ir slapstysitės kaip žiurkės, teks jus išrūkyti. O kai tai padarysiu, tikrai gailėsitės, kam nepasidavėte!

Žirgas, nerimdamas dėl įtempto pavadžio, ėmė kanopa kasti žemę.

Sisi įgriso būti medžiojamai. Galimybės buvo nelygios – jei tik ji užsėstų ant savo arklio Bumerlio, vnytų Karlą iki pat Bavarijos sie-

nos, ir jis tai žinojo. Bet su seserimi Elena nuklydusios prie miško ežero pasiskinti lauko gėlių, nesitikėjo, kad teks gintis nuo brolio.

– Pasiduokim, Sisi, – Elena gūžėsi greta, jos tamsbruvų liesą veidą niukė nerimas. – Girdėjai, ką jis sakė. Antraip pridarys mums bėdų.

– Elena, nenusišnekėk.

Dvejais metais už Sisi jaunesnis brolis, nuo alaus ir dešrelių išpampęs trylikametis paauglys, buvo kone dvigubai už ją stambesnis. Vis dėlto, nors ir kur kas smulkesnė, Sisi žinojo galinti Karlą pergudrauti.

– Parodysime Karlui Gailestingajam, koks jis nenugalimas.

Linktelėjusi seseriai Sisi paėmė apskritą glotnų akmenį. Elena suinkštė.

– Tebūnie! – iš pamiškės kitapus pievos riktelėjo Karlas. – Pasirinkote savo lemtį. Ir ta lemtis – *skausmas!*

Karlas odinių batų kulnais bedė žirgui į šonus. Gyvulys gailiai sužvengė, tada Sisi pajuto drebant žemę.

– Sisi, dabar tai jau tikrai įkliuvome.

Arkliai kanopoms dundant vis garsiau, Elena ėmė blaškytis po jų slėptuvę it sužeistas žvėrelis.

– Ša, Nėnė, – nutildė Sisi vyresnėlę. Oi, kaip jai dabar trūko Bumerlio! – Elena, kai pasakysiu „bėk“, bėk. Supratai?

– Kur bėgti? Į ežerą?

– Ne, – papurtė galvą Sisi. – Į kitą pusę. Per pievą namo.

– Pas *Karlą*?

– Nėnė, pasitikėk manimi, gerai?

Kiek padelsusi Elena nenoriai linktelėjo. Sisi kyštelėjo galvą iš už krūmo ir pamatė, kad brolis traukiasi iš pievos. Jis jojo link miško, kur jiedvi slėpėsi, ir net prisimerkęs bandė ką nors įžiūrėti krūmynuose. Bet jų slėptuvės dar nebuvo aptikęs. Sisi iškėlė akmenį ir nusitaikė. Karlui lekiant į jas kanopos dundėjo kaip pabūklų šūviai. Ji kantriai laukė, kol brolis prijos dar arčiau. Kai suprato, kad jau pasieks, nusitaikė ir sviedė akmenį.

– Oi! – iš skausmo suriko Karlas, sustabdė žirgą, nuslydo iš balno ir susmuko ant žemės. Kraujas pasipylė jam iš nosies, ir Sisi suprato gerai pataikiusi.

Reikėjo naudotis proga.

– Elena, *bék!* – atsitiesdama paliepė Sisi ir pasileido per pievą namo.

– Ak tu, ragana! – subliuvo Karlas prabėgančiai Sisi, bet taip ir liko gulėti paslikas apstulbintas užpuolimo.

Po svaigios pergalės plastančia širdimi Sisi per pievą dūmė didžiojo pastato link. Jos kojos gal ir ne tokios greitos kaip Bumerlio, bet tvirtos, vikrios, metų metais grūdintos kopinėjant kalnais, plaukiojant ežere, ieškant laukuose įvairių augalų ir visokių žvėrelių. Jos parneš į saugų prieglobstį.

Grįžtelėjusi per petį pasitikrinti, ar Elena neatsilieka, Sisi šūktelėjo:

– Greičiau, Elena!

Čiupo vyresniąją seserį už rankos ir nusitempė paskui save. Nors buvo vienų tėvų dukterys, jų pomėgiai labai skyrėsi. Elenai patikdavo sėdėti namie: ji mokėsi kalbų, skaitė filosofijos veikalus, mezgė ar tyliai rašydavo tamsioje kertėje prie židinio. Kai jos išeidavo iš namų, Sisi ją visados globodavo.

Dar keli žingsniai, ir susikibusios jos perbėgo pievą. Uždususi Sisi pralėkė pro apstulbusį liokajų ir įpuolė į pilies holą, jai įkandin – ir Elena. Pro langą su pinučiais jos matė, kad brolis risčia parjoja namo nuo ežero.

– Tėti! – įbėgdama į didelę svetainę, sušuko Sisi. – Ačiū Dievui, tu čia, tėti!

Nejudrus kunigaikštis Maksimilianas buvo atsidrėbęs dideliame, minkštame krėse apytamsio kambario kampe. Jam prie kojų, greta purvinų batų, šnarpštė du skalikai, irgi purvu aplipusiomis letenomis. Mergaitėms įbėgus į kambarį, jie abejingai kilstelėjo apsunkusias galvas, o kunigaikštis šnarpštė kaip šnarpštęs. Jam iš sterblės rangėsi neužgesintos pypkės dūmelis.

– Tėti, pabusk.

Sisi čiupo karštą pypkę, kol ta vilnonėse kelnėse nepradegino skylės, ir padėjo ant staliuko.

– Pabusk!

Kunigaikštis prieš pabusdamas iš gilaus miego dar kartelį suknarkė, nuo jo gižiai tvokstelėjo alumi.

– Tėti, mudvi su Nėnė vejasi Karlas. Būk geras, pabusk.

– Kas yra? – kunigaikštis pasitrynė krauju pasruvusias akis užkritusiais vokais.

Sisi išgirdo, kaip lauke brolis piktai klausia išsigandusių tarnų:

– Kur jos nuėjo?

Laukujės durys atsivėrė, ji girdėjo, kaip Karlas įžengia į holą, jo batai sunkiai dunksi akmeninėmis grindimis.

– O, Sisi.

Kunigaikštis Maksimilianas pasimuistė krėsle ir nudelbė ją pavandenijusiomis akimis, tokiomis pat gintarinėmis kaip ir Sisi, tik šią popietę anaip tol ne skaidriomis.

– Tu pačiu laiku. Kaip tik mokiausi naują smuklės dainą.

Kunigaikštis tingiai šypsodamasis žvelgė į numylėtinę dukterį, išklėlė smilių ir ėmė niūniuoti smagią valstietišką melodiją.

– O kur kiti? Jau išėjo namo? – apatiškai apsidairė kunigaikštis Maksas.

Išgirdusi Karlo žingsnius prie svetainės durų, Sisi susigūžė.

– Tėti, prašau...

– Ak tu nenaudėle, šį kartą neišsiseksi.

Tarpduryje stovėjo brolis. Kraujas iš nosies, regis, liovėsi tekėjęs, tačiau ryškus raudonis sukepė į purviną brūkšni panosėje.

– Akmeniu pataikei man į veidą.

Sisi atlošė pečius ir atsigręžė į brolių.

– Gavai, ko nusipelnęs.

Elena ėmė zirzti:

– Tėti, prašau.

Bet tėvas stebeilijo į spragsinčias židinio liepsnas ir prie lūpų spaudė tuščią alaus bokalą bandydamas išvarvinti paskutinį lašą.

– Sisi, ką dabar darysime? – Elena atatupsta traukėsi nuo Karlo.

Sisi tylomis nusikeikė – jos pergale virto pralaimėjimu. Reikėjo paklusti Elenos maldavimams ir numaldyti Karlą. Prie šito jas privedė jos nutrukta galviška puikybė.

– Parodysiu jums, klastingos šliundros, kaip man nepaklusti.

Jausdamas, kuri silpnesnė, Karlas pirmiausia puolė prie Elenos.

– Atstok nuo jos! – Sisi kietai sugniaužė kumščius ir pasirengė

smogti pirma, iki negavo į kailį pati. Užsimerkė, todėl nepamatė, kas tuo metu įžengė pro duris.

– Štai kur jūs.

Į svetainę įsiugždėjo kunigaikštienė Liudvika, išpūdinga dama juodo šilko krinolinu, vešliomis rudomis garbanomis. Karlas išvydęs motiną iškart atsitraukė ir nėrė į tamsesnę kertę.

– Gerai, kad jūs visi čia.

Kunigaikštienė keliais skubiais dideliais žingsniais perėjo kambarį ir sukeldama dulkių debesį atitraukė svetainės portjeras.

– Elena, Elžbieta, visur jūsų ieškojau, mergaitės.

– Mama! – puolė prie motinos Sisi ir prigludo prie jos liauno kūno. Užsimerkė svaigdama iš palengvėjimo.

– Sisi, mergaite mano. Kad ir kas...

Kunigaikštienė nutilo per pusę sakinio, mat jos žvilgsnis nuo Sisi nuslydo prie besiilsinčio sutuoktinio ir ant kilimo tamsuojančių plačių purvo dryžių.

– Tik pažiūrėkit, kiek purvo! – atsiduso kunigaikštienė; jos pečiai kilnojosi sulig kiekvienu piktai įkvepiamo oro gurkšniu. – Regis, tarnams vėl teks valyti kilimą. – Paskui, jau tyliai, sumurmėjo: – Ir reikės pasakyti, kad nušluostytų dulkes. Ir reikia sulopyti šią užuolaidą. Ir kad tik nepamirščiau paklausti, kaip deda vištos...

Liudvika atsiduso, dar kartą timptelėjo sudriskusią užuolaidą. Kitaip negu sutuoktinis, kuriam menkai terūpėjo namų ūkis ar vietinių valstiečių prašymai – ir juo labiau jo vaikai – Liudvika visados turėjo labai daug reikalų ir per mažai laiko jiems sutvarkyti.

Dabar kunigaikštienė dirstelėjo į dukteris, užsiglaudusias už jos lyg išgąsdinti katyčiai, paskui – į susikruvinusį Karlą. Iš motinos veido buvo matyti, kad jai viskas aišku. Pavargusi atsiduso ir pažvelgė pro langą, tarsi trokštų pasprukti iš šio tamsaus, prišnerkšto kambario.

– Gakli, – ūmiai sugriežtėjo Liudvikos tonas, – ar ten tavo arklys palaidas sode?

Motina į Karlą kreipėsi mažybiniu vardu, kurį jis dėl gugavimo gavo dar lopšyje. *Gakliu* bavarai vadina purviną gaidį. Sisi dingtelėjo, kad broliui šis vardas labai tinka.

– Na? – Karlui neatsakius neatlyžo kunigaikštienė.

Karlas pažvelgė pro langą stengdamasis ką nors suregzti. Kunigaikštienė nelaukė.

– Tučtuojau pasiimk gyvulį ir nuvesk į arklides. Jei nesugebi pasirūpinti savo žirgu, neturėsi jo.

– Klausau, motina, – atsakė Karlas, o jo tamsiose akyse degė perspėjimas Sisi: *Mes nebaigėme*.

– Šaunuolis, – akimis palydėjusi išeinantį sūnų, kunigaikštienė atsigręžė į dukteris. – O jūs, mergaitės, ne ką geresnės. Murzinos kaip piemenės.

Kunigaikštienė rūsčiai dėbelėjo į suteptą Sisi sijoną. Šiaip jau motina nedraudė joms gėliauti miške ar žvejoti ežere.

– Tyliau, Liudvika, negirdžiu, ką sako *Frau Helgasberg*.

Maksas žvelgė į žmoną, regis, trumpam nutraukęs pokalbį savo galvoje. Sisi išgirdusi vardą susigūžė. *Frau Helgasberg* buvo viena mylimiausių tėvo meilužių. Tai, kad jis dabar be jokios gėdos ją paminėjo, nebuvo nieko naujo – visi namuose apie ją žinojo. Visi kunigaikštystėje apie ją žinojo. Vis dėlto kiekvienas begėdiškas jo neištikimybės priminimas siutindavo Sisi.

Liudvika reagavo kuo šalčiausiai, nė nekrūptelėjo.

– Maksai, gal norėtum prasieiti iki ežero?

Kunigaikštienė priėjo prie vyro ir paėmusi prie nosies kilstelėjo vieną tuščių stiklų. Nepritariamai pauostė, paskui ta pačia ranka suglobė kitus bokalus.

– Kelkis, Maksai, gana tysoti.

Liudvika kita ranka truktelėjo vilnonį apklotą, kuriuo buvo apsiklojęs jos vyras, bet tas jį prispaudė abiem rankomis.

– Traukis! – suurgė, per lūpų kamputį nudryko seilė.

– Maksai, meldžiu, – tyliai, ramiai tarė Liudvika. Buvo tikras savitvardos įsikūnijimas, nors jautėsi ne menkiau pažeminta už Sisi, kuri dabar jau kunkuliavo pykčiu. – Kelkis. Prašau.

– Liudvika, tučtuojau liaukis. Ir nesielk su manimi šitaip garbingų svečių akivaizdoje! Mudu su baronu kalbamės.

Kunigaikštienė įsistebeilijo į klejojantį vyrą veikiausiai svars tydama, ar dar verta ginčytis. Atsidususi atsigręžė į liokajų.

– Kavos kunigaikščiui. Ir prašau greitai.

Grižtelėjusi į dukteris suplojo rankomis.

– Jūs, mergaitės, marš praustis. Vakarienei persirenkite padoresniais drabužiais. Mudu su tėvu... – kunigaikštienė atsainiai dirstelėjo vyro pusėn, – turime jums naujienų.

– Sisi, patrakėle! Elena! Sėskitės, mums kaip visada tenka jūsų laukti.

Per vakarienę kunigaikštis atrodė kur kas guvesnis – akivaizdu, dėl puodelio turkiškos kavos, kurį žmona pastatė jam panosėje.

Šeima susirinko pilies pokylių salėje, į juos nuo sienų žvelgė didžiulio šiaurės elnio ir ryškiai oranžinės lapės galvos. Nesibai giančių tėvo medžioklių trofėjai. Dabar, žvelgiant į jį, į jo nerims tančią povyžą, krauju pasruvusias akis, Sisi sunku buvo įsivaiz duoti kunigaikštį Maksimilianą medžiojantį Bavarijos miškuose. Bet jis buvo pagarsėjęs medžioklis – namie, Posenhofene, nusė dėdavo ne ilgiau kaip porą mėnesių, paskui vėl leisdavosi į kelio nę. Jam, kaip ir Sisi, patiko laisva gamta. O dar labiau – moterys ir alkoholis.

– Jūsų motina mygo, kad vakarienei visi persirengtume. Kaip manote, ką ji rezga? – kunigaikštis šyptelėjo Sisi; jo akyse šokinėjo velniukai, ir Sisi panieka tėvui kiek atslūgo.

Padrikame jų namų gyvenime tokios oficialios vakarienės buvo retos. Tėvo vakarais įprastai nebūdavo namie. Motinai, nors kartais narsiai bandydavusiai bent kiek suvaldyti šeiminingo rankos nejaučiantį namų ūkį, ganyti pašėlusių nesutramdomų vaikų būrelį buvo nelengva. Šiuo metų laiku, kai dienos ilgos ir malonios, per dieną po pievas ir miškus prasibasčiusios ir pagaliau namo parsibeldusios saulėje įrudusios ir murzinos Sisi valgis neretai tebūdavo dubenėlis ataušusios sriubos.

Sisi spėjo, kad iškilminga vakarienė bus kažkaip susijusi su tomis naujienomis, apie kurias tą dieną užsiminė motina. Ar gali būti, kad vėl laukiama šeimos pagausėjimo? Po Karlo gimus trim sesutėms: Mari, Matildai, Sofi Šarlotei ir Maksui, – Sisi prie